

Στον Άγιο Γεώργιο, στο Κάιρο

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Με λαμπρότητα έγιναν τα θυρανοίξια του προσφάτως ανακαινισθέντα Ιερού Ναού και του μοναστηριακού συγκροτήματος του Αγίου Γεωργίου, στο Κάιρο. Στις εκδηλώσεις παρέστησαν προσκεκλημένοι του Πατριάρχου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεοδώρου, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος, ο Μητροπολίτης Κιτίου κ.κ. Χρυσόστομος, ο οποίος εκπροσώπησε τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου, Ιεράρχες από το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και την Εκκλησία της Ελλάδος και άλλοι επίσημοι. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρέστη και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος.

Στην Πεμπτουσία μίλησε ο Ιστορικός της Τέχνης και Δημοσιογράφος Γεώργιος Μυλωνάς, ο οποίος εργάστηκε για αρκετά χρόνια στην Ιερά Μονή του Αγίου Γεωργίου.

-Πεμπτουσία: Θα θέλατε να μας μιλήσετε για την ιστορία της Ι.Μ. του Αγίου Γεωργίου, στο Κάιρο;

-Γ.Μυλωνάς: Το Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου βρίσκεται σε μια ιστορική περιοχή της πόλης, στο παλιό Κάιρο, όπου οι ερευνητές τοποθετούν τα ριζώματά της. Στα υπόγεια μάλιστα της Μονής σώζεται ένα από τα πρώτα Νειλόμετρα-πηγάδια που έχουν εντοπιστεί από την Αμερικανική Αρχαιολογική εταιρεία. Ο εντυπωσιακός ναός που υψώνεται επάνω, είναι κυκλοτερής στο πρότυπο του Αγίου Βιταλίου της Ραβέννας, γι' αυτό και είναι γνωστός ως Ροτόντα της Ανατολής. Ανεγέρθηκε στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του περασμένου αιώνα, όταν καταστράφηκε ολοσχερώς ο ναός από πυρκαγιά. Τότε ανέλαβε και την εικονογράφηση στο εσωτερικό του τρούλου του ναού ο Αλεξανδρινός Κωστής Παρθένης, την περίοδο 1908-1909

[DCF 1.0](#)
Image not found or type unknown

-Πεμπτουσία: Πώς είναι δυνατόν να μην είχε παρατηρήσει κανείς ότι ο Παντοκράτορας, οι Προφήτες και τα Μετάλλια, είναι έργα του Παρθένη;

-Γ.Μυλωνάς: Ο Παρθένης, αν και τόσο σημαντικός δημιουργός, δεν είναι ευρύτερα

γνωστός για την εκκλησιαστική του ζωγραφική. Στο Κάιρο σώζεται το μεγαλύτερο σε διάσταση έργο που μας έχει αφήσει, αλλά δυστυχώς για δεκαετίες είχε περιπέσει σε λήθη. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην κοινότητα που με τον καιρό συρρικνώνεται, αλλά και στις συνθήκες φωτογράφισης του έργου, αλλά και της περιοχής. Δεν είναι μόνο το κερί, αλλά, κυρίως, η σκόνη από την έρημο και την υγρασία. Είναι μια μνημειακή ζωγραφική, που χρειάζεται σκαλωσιά ή τα σύγχρονα μέσα φωτογράφισης. Κι αυτό δείχνει τη σημασία που απέδιδε ο ίδιος ο ζωγράφος. Ανέβαζε επάνω στην σκαλωσιά σε ύψος 25 περίπου μέτρων τη δύσχρηστη κάμερα της εποχής με τριπόδι για να απαθανατίσει την εργασία του.

-Πεμπτουσία: Γνωρίζουμε σήμερα κάτω από ποιες συνθήκες ανέλαβε ο Παρθένης να ολοκληρώσει αυτό το έργο;

-Γ.Μυλωνάς: Ο καλλιτέχνης ζωγράφισε τον Παντοκράτορα, πλαισιωμένο από Σεραφείμ, ενώ στο τύμπανο ανάμεσα στα παράθυρα ιστορούνται δεκαέξι Προφήτες σε μνημειακή διάσταση. Στα σφαιρικά τρίγωνα εικονίζονται σε μετάλλια τα σύμβολα τεσσάρων Ευαγγελιστών και μεγάλες μορφές του Πατριαρχείου, οι Φώτιος, Κύριλλος, Αθανάσιος, Ιωάννης. Ο ζωγράφος φαίνεται ότι ταξίδεψε εκεί κατόπιν μεσολάβησης του Ποριώτη Γεωργίου Μιχαήλ, εμποροπλοίαρχου στο επάγγελμα, που δραστηριοποιείτο στο Σουέζ. Είχε αναθέσει άλλωστε στον Αιγυπτιώτη ζωγράφο την αγιογράφιση του Αγίου Γεωργίου στον Πόρο, στις αρχές του 1908. Εκεί ο Παρθένης συνέλαβε και εκτέλεσε μοναδικά τον Ευαγγελισμό του, που είναι από τα πλέον γνωστά έργα του. Στο Κάιρο, όμως, έχουμε ζωγραφική του μόνο στον τρούλο κι αυτό μοιάζει περίεργο. Φαίνεται λοιπόν, πως η εργασία είχε ανατεθεί αρχικά από τον Πατριάρχη σε έναν άλλο ικανό ζωγράφο, τον Μανώλη Λαμπάκη, μαθητή του Γύζη και του Λουδοβίκου Θείρσιου. Δημιουργήθηκαν προστριβές και δεν ολοκλήρωσε ο Παρθένης την τοιχογράφηση του ναού.

O Pantokratoras ston troulo

Image not found or type unknown

-Πεμπτουσία: Πώς είδατε εσείς το έργο της ανακαίνισης που πραγματοποιήθηκε από Έλληνες και Αιγύπτιους συντηρητές ; πώς κρίνετε το αποτέλεσμα των εργασιών;

-Γ.Μυλωνάς: Οι εργασίες αυτές πέρα από τη σημασία για τη διάσωση κι ανάδειξη του Μνημείου έχουν κι έναν ιδιαίτερο συμβολισμό, καθώς είναι μια διεπιστημονική συνεργασία Ελλήνων και Αιγυπτίων σε πολλούς τομείς. Μουσουλμάνοι και Χριστιανοί ένωσαν τις δυνάμεις τους για να καθαρίσουν από τη φθορά του χρόνου έναν λατρευτικό χώρο, το φρούριο όπου φέρεται να μαρτύρησε ο Άγιος. Επίσης, μετά το ταξίδι και την εργασία του Κόντογλου στο Κοπτικό Μουσείο, για δεύτερη φορά Έλληνες και Αιγύπτιοι συντηρητές συνεργάζονται in situ, στο καθολικό της Μονής.

-Πεμπτουσία: Εσείς εκτός από τα ταξίδια που πραγματοποιήσατε στην περιοχή, εργαστήκατε στη Μονή του Αγίου Γεωργίου και ο μόχθος και οι προσπάθειές σας αποτυπώνονται σε έναν τόμο.

-Γ.Μυλωνάς: Το εκδοτικό έργο που πρόκειται να παρουσιαστεί στους επόμενους μήνες είναι αποτέλεσμα μιας πολυετούς προσπάθειας πέντε περίπου χρόνων. Θ' αναδειχθεί η ιστορία και η τέχνη αυτού του «παλίμψηστου» πολιτισμών, αλλά και η πορεία του αναστηλωτικού έργου, που είναι πρωτόγνωρο σε Ελλάδα κι Αίγυπτο. Μέσα από τις σελίδες του λευκώματος φιλοδοξούμε ν' αποτυπώσουμε κατά το δυνατόν το αίσθημα που παίρνει μαζί του ο επισκέπτης του Μνημείου. Κι αυτό το στοίχημα θα κερδηθεί χάρη στις φωτογραφίες της Μαρίας Στέφωση, μιας φωτογράφου που αποκαλύπτει με το φακό της, όχι μόνο τις απόψεις του χώρου, αλλά τη μυσταγωγία, αυτό που συλλογάται ο πιστός με τα μάτια κλειστά μέσα στο ναό του Άη Γιώργη.

Κατερίνα Χουζούρη